

Aan Gemeente .....  
t.a.v. College van B&W  
Adres .....  
Postcode .....

Nijkerk, oktober 2025

Ons kenmerk xxxx  
Betreft Samen werken aan ecologisch verantwoord beheer en inrichting openbare ruimte – oproep tot gemeentelijke regie op soorteninventarisatie

Geacht college van <gemeente>,

Cumela is de brancheorganisatie voor ondernemers in de groen-, grond- en infrasector. Onze leden leggen wegen, kabels en leidingen, parken en sportvelden aan, versterken dijken, onderhouden bermen, sloten en watergangen en nog veel meer. We vertegenwoordigen ruim 3.250 bedrijven en zo'n 60.000 vakmensen. We behartigen de belangen van onze leden en verbinden vakmanschap met maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, woningbouw en biodiversiteit en duurzame mobiliteit. We zijn een onmisbare partner voor leden en beleidsmakers in de fysieke transformatie van ons landschap die nodig is voor een leefbaar en weerbaar Nederland, nu en in de toekomst.

Namens deze ondernemers richten wij ons tot u met een oproep tot samenwerking rond een belangrijk onderwerp: het ecologisch verantwoord onderhouden van de openbare ruimte in uw gemeente.

Onze leden doen hun werk voor uw gemeente dagelijks met betrokkenheid, vakmanschap én, indien van toepassing, onder de voorwaarden van de [Gedragscode Soortenbescherming Gemeenten 2025](#) van Stadswerk of andere gedragscodes zoals bijvoorbeeld die van de Unie van Waterschappen, RWS, Provincies, Prorail e.a. Deze gedragscodes bieden een juridisch en ecologisch kader om beschermde soorten te sparen tijdens werkzaamheden, zonder dat daarbij een omgevingsvergunning nodig is. De Gedragscode is een waardevol instrumenten, maar ook één die sinds de gewijzigde versie nieuwe verantwoordelijkheden en extra praktische uitdagingen met zich meebrengt, voor zowel gemeenten als ondernemers.

### Onze gezamenlijke uitdaging

Nieuwe gedragscodes vragen om nog meer afstemming voorafgaand aan de uitvoering. In sommige gevallen kunnen klassieke voorgeschreven of gekozen (machine-)technieken niet meer toegepast worden als blijkt dat beschermde soorten aanwezig zijn. Ook de tijdvensters waarbinnen gewerkt mag worden zijn vaak zeer uitdagend. Een, bij voorkeur door opdrachtgever opgesteld, ecologische werkprotocol maakt aanpassingen in planning of techniek en eventuele andere beperkende maatregelen inzichtelijk.

### Wettelijk uitgangspunt

In het kader van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving is het van groot belang dat opdrachtgevers van o.a. maai- en baggerwerk zich vroegtijdig vergewissen van de

mogelijke gevolgen van hun voorgenomen opdrachten voor flora en fauna. Daarbij zijn de volgende punten van belang:

- een opdrachtgever (zoals een gemeente) moet vooraf onderzoeken of een voorgenomen activiteit effect heeft op beschermde soorten (flora- en fauna-activiteit);
- een ecologisch vooronderzoek of soortenmanagementplan is noodzakelijk vóór het opstellen van een bestek of aanbestedingsdocumenten;
- zonder dit onderzoek bestaat het risico op vertraging of juridische problemen wegens het ontbreken van de juiste vergunningen.

### **De praktijk**

Het probleem is dat in de praktijk nog niet alle gemeenten beschikken over een actuele en bij voorkeur **Gebiedsdekkende SoortenInventarisatie (GSI)**, die nodig is voor in elk geval de uitbestede gebieden. Beter nog is een GSI voor de gehele gemeente en opgesteld in samenwerking met andere gebiedsbeheerders. Want juist deze inventarisatie is bepalend voor waar en wanneer extra ecologische zorg nodig is. Zonder GSI is de status van de locatie onzeker, met als gevolg dat opdrachtnemers vaak terugvallen op de strengste (en kostbaarste) uitvoeringsmethoden, of dat er generiek restricties worden opgelegd zonder concrete ecologische onderbouwing. Dit vergt voor nieuwe én voor lopende opdrachten extra aandacht.

### **Waarom wij vragen om gemeentelijke regie op de GSI**

Cumela vraagt uw gemeente om zelf het initiatief te nemen om een GSI uit te voeren en deze voorafgaand aan aanbesteding (of andere vorm van uitvraag) beschikbaar te stellen aan alle inschrijvers/aanbieders. Dat is essentieel om de volgende redenen:

1. **Realistische inschatting van werkwijze en kosten met bijbehorend budget**  
Als al bij aanbesteding duidelijk is waar welke soorten voorkomen en welke werkmethodes en planning zijn toegestaan, kan een aannemer een passende, transparante en marktconforme aanbidding doen. Werken volgens de gedragscode werkt kostenverhogend, maar als dit niet nodig is, betekent dat verkwisting van publieke middelen. Als het wel nodig is, is het belangrijk dat de gemeente als opdrachtgever daar begrip voor heeft. Afstemming over de gevolgen voor het budget is - ook voor lopende contracten - is noodzakelijk.
2. **Een gelijk speelveld voor alle inschrijvers**  
Slechts zeer weinig mkb-ondernemers beschikken zelf over de expertise om een GSI op te stellen, maar hebben een keur aan uitvoeringskennis. Een centrale GSI zorgt ervoor dat iedere inschrijvende partij werkt vanuit dezelfde uitgangspunten. Dat maakt de aanbesteding voor de gemeente efficiënter en eenvoudiger, bevordert eerlijke concurrentie en voorkomt dubbel werk en onnodige risico-opslagen.
3. **Voorkomen van generieke verboden zonder ecologische onderbouwing**  
Soms worden klassieke (machine-)technieken uit voorzorg generiek verboden of geldt een uiterst krappe planning van werkzaamheden. Dit is onwenselijk als daar geen concrete ecologische aanleiding voor is. Waar geen beschermde soorten voorkomen is werken volgens de gedragscode immers niet nodig. Een uitgevoerde GSI biedt de noodzakelijke onderbouwing waarmee een ondernemer weet wat waar van hem/haar wordt verwacht.

**4. Efficiënte, zorgvuldige én veilige uitvoering**

Een duidelijke ecologische uitgangssituatie maakt het mogelijk om gericht te werken aan soortenbescherming, zonder onnodige beperkingen, of toename in het aantal werkgangen (met ecologische en financiële neveneffecten), waar dat niet nodig is. T.b.v. veiligheid van onze vakmensen en omstanders - denk aan bijv. steile taluds, wegbermen, etc. - kunnen verstandige keuzes worden gemaakt.

**5. Inzet van innovatieve technieken**

Onze ondernemers ontwikkelen voortdurend nieuwe werkmethoden om flora en fauna te ontzien. Maar deze technieken moeten wel doelgericht kunnen worden ingezet op plekken waar het nodig is.

**6. Maatschappelijk belang van zorgvuldig beheer**

Flora en fauna zijn gebaat bij gerichte maatregelen op de juiste plek. Niet bij algemeen beleid dat voor iedereen geldt, kosten verhoogt, maar soms nergens echt effect heeft.

**Een praktische oproep**

Wij vragen gemeenten daarom om:

- Zelf het initiatief te nemen voor een voortdurend actuele gebiedsdekkende soorteninventarisatie;
- De resultaten hiervan beschikbaar te stellen aan marktpartijen via aanbestedingen en te ontsluiten via de Nationale Databank Flora & Fauna;
- En op basis daarvan, in goed overleg met de markt, een ecologisch werkprotocol op te stellen, waarmee gewerkt kan worden conform de gedragscode.

Wij realiseren ons dat dit voor veel gemeenten, zeker kleinere, een organisatorische én financiële opgave is. Tegelijk zien wij ook dat er gemeenten (en andere areaalbeheerders) zijn die hier al succesvol mee werken. Daaruit blijkt dat dit juist zeer kostenefficiënt is. Daarnaast bestaan er kansen om bij de uitvoering ook vrijwilligersorganisaties, zoals IVN-afdelingen, te betrekken bij het actualiseren van waarnemingen.

**Samen verder**

Cumela staat, namens haar leden, klaar om hierover met u het gesprek aan te gaan. Wij geloven dat de opgave waar we gezamenlijk voor staan, alleen tot een werkbare oplossing kan leiden als we die in gezamenlijkheid vormgeven: met aandacht voor biodiversiteit, voor uitvoerbaarheid en voor een eerlijke markt.

Wij hopen op een constructieve dialoog en danken u alvast voor uw inzet voor ecologisch verantwoord beheer van de openbare ruimte. Mocht u vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met onze beleidsmedewerker Nico Willemsen, bereikbaar op 06 – 22 52 98 05 of via [nwillemsen@cumela.nl](mailto:nwillemsen@cumela.nl).

Met vriendelijke groet,

Leo de Boer  
directeur

---